

Sygn. akt II DSK 1/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Tomczyński (przewodniczący)
SSN Tomasz Przesławski (sprawozdawca)
sędziowie Włodzimierz Pawlak

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w Z.
SSO Ewy Fliegner i przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości
sędziego Dariusza Kupczaka,
w sprawie M. C.
sędziego Sądu Rejonowego w Ż. w stanie spoczynku
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 10 grudnia 2018 r.,
odwołania, wniesionego przez Ministra Sprawiedliwości,
od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 29 stycznia 2018 r., sygn. akt ASD [...],

1. zmienia zaskarżony wyrok co do kary w ten sposób, że w miejsce orzeczonej kary zawieszenia podwyższenia uposażania, o którym mowa w art. 100 § 3 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych na okres 3 (trzech) lat, na podstawie art. 104 § 3 pkt 2a ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych orzeka obniżenie obwinionemu M. C. uposażenia o 50% (pięćdziesiąt procent) na okres 2 (dwóch) lat;

2. kosztami postępowania dyscyplinarnego w postępowaniu odwoławczym obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 7 kwietnia 2017 roku Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla Sądu Okręgowego w Z. skierował do Sądu Apelacyjnego — Sądu Dyscyplinarnego w [...] wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w Ż. w stanie spoczynku M. C. o czyn polegający na tym, że w dniu 19 marca 2016 roku w Ż., woj. [...], kierując w ruchu lądowym samochodem osobowym marki H. o numerze rejestracyjnym [...] znajdował się w stanie nietrzeźwości (wyniki badań alkomatem Alco-Sensor: 0,39 mg/l, 0,29 mg/l oraz 0,30 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu i 0,59 promila alkoholu etylowego w badanej próbce krwi). We wniosku oskarżyciel wskazał, że obwiniony uchybił godności urzędu, co stanowi przewinienie dyscyplinarne z art. 104 § 2 ustawy z dnia 21 lipca 2001 roku — *Prawo u ustroju sądów powszechnych* (obecnie tekst jednolity: Dz. U. z 2018 poz. 23 z późn. zm, dalej także „usp”).

Obwiniony w dniu 9 maja 2018 roku złożył wniosek o dobrowolne poddanie się karze i wymierzenie mu kary nagany, na co wyraził zgodę Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego. Sąd Dyscyplinarny Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 13 czerwca 2017 roku uwzględnił złożony wniosek, uznając obwinionego za winnego zarzucanego mu uchybienia godności sędziego z art. 104 § 2 usp i za to na podstawie art. 104 § 3 pkt 2 usp wymierzył mu karę nagany.

Od przedmiotowego orzeczenia w dniu 25 lipca 2017 roku odwołanie wniósł Minister Sprawiedliwości wskazując, że Sąd dopuścił się naruszenia przepisu art. 438 pkt 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku — *Kodeks postępowania karnego* (obecnie tekst jednolity: Dz.U z 2018 poz. 1987 z późn. zm. — dalej „kpk”) w zw. z art. 128 usp zarzucając rażącą niewspółmierność — łagodność — orzeczonej kary za przewinienie dyscyplinarne. W związku z tym zarzutem, skarżący domagał się na podstawie art. 104 § 3 pkt 4 usp pozbawienia obwinionego prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia

ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku, przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu — Sądowi Dyscyplinarnemu w [...].

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 10 listopada 2017 roku uchylił wyrok w zaskarżonej części, to jest dotyczącej orzeczenia o karze i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu — Sądowi Dyscyplinarnemu w [...] do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy — Sąd Dyscyplinarny wskazał, że zastrzeżenia Ministra Sprawiedliwości dotyczące niewspółmierności wymierzonej obwinionemu kary nagany są usprawiedliwione, stwierdzając przy tym, że wymierzona przez Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...] kara nagany jest rażąco łagodna. Sąd odwoławczy stwierdził, że zachowanie obwinionego ewidentnie wypełnia znamiona czynu zabronionego o charakterze umyślnym. Jednak jak podkreślono w orzeczeniu, przy prawidłowym ustaleniu przebiegu zdarzenia, Sąd I instancji nie wymierzył obwinionemu sędziemu kary dyscyplinarnej adekwatnej do wagi przypisanego przewinienia.

W wyniku przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu — Sądowi Dyscyplinarnemu w [...] po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2018 roku, Sąd uznał obwinionego M. C. za winnego zarzucanego mu uchybienia godności sędziego z art. 104 § 2 usp i za to na podstawie art. 104 § 3 pkt 3 usp wymierzył mu karę zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3 ustawy na okres trzech lat.

W uzasadnieniu przedmiotowego rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...] stwierdził, że stan faktyczny ustalony na podstawie wyjaśnień obwinionego złożonych na rozprawie oraz w toku postępowania przygotowawczego, akt sprawy Sądu Rejonowego w L. o sygn. II K [...] oraz akt osobowych obwinionego nie budzi wątpliwości. Podobne ustalenia poczynił Sąd w odniesieniu do winy oraz faktu uchybienia godności sędziego z art. 104 § 2 usp. Sąd określił, że obwiniony nie planował jazdy samochodem 19 marca 2016 roku, a podróż była jedynie „nieszczęśliwym” zbiegiem okoliczności. Sąd powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego — Sądu Dyscyplinarnego wskazał, że „wymierzenie obwinionym najsurowszej kary dyscyplinarnej jaką jest złożenie sędziego z urzędu (art. 109 § 1 pkt 5 usp) czy pozbawienie prawa do stanu spoczynku z prawem do uposażenia (art. 104 § 3 pkt 4 usp) miało miejsce

najczęściej wówczas, gdy obwiniony sędzia spożywał alkohol, a następnie w niedługim czasie od spożycia alkoholu będąc świadomym swego stanu nietrzeźwości, decydował się prowadzić samochód”. Sąd w uzasadnieniu podkreślił, że „rolą postępowania dyscyplinarnego jest zachowanie proporcjonalności kary względem rodzaju i rozmiaru przewinienia dyscyplinarnego. Ponadto dolegliwość wymierzonej kary nie może przekraczać stopnia winy”. Biorąc to pod uwagę Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny uznał, że nie bez znaczenia dla wymiaru kary jest nieznaczny stopień nietrzeźwości, a także sposób zachowania obwinionego w czasie kontroli prowadzonej przez funkcjonariuszy policji.

W odwołaniu od wyroku Sądu Apelacyjnego — Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 29 stycznia 2018 roku Minister Sprawiedliwości zaskarżył wyrok w całości, na niekorzyść obwinionego M. C. — sędziego Sądu Rejonowego w Ż. w stanie spoczynku. Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia polegającą na naruszeniu art. 442 § 3 kpk, przez niewykonywanie przez Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...] wiążących go wskazań Sądu Najwyższego działającego jako sąd odwoławczy, co do dalszego prowadzenia postępowania, tj. konieczności weryfikacji wyjaśnień obwinionego M. C. przez zasięgnięcie opinii biegłego sądowego toksykologa, czego skutkiem był błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia w zakresie ustalenia czasu i ilości alkoholu spożytego przez obwinionego w dniu 19 marca 2016 roku., mający zasadnicze znaczenie dla wyboru właściwej kary dyscyplinarnej. Ponadto, na podstawie art. 427 § 2 kpk i 438 pkt 4 kpk w zw. z art. 128 usp skarżący zarzucił rażąco niewspółmierność — łagodność — orzeczenia o karze, polegającą na wymierzeniu kary zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3 usp na okres 3 lat, będącą wynikiem nieuwzględnienia we właściwy sposób wagi i ciężaru gatunkowego popełnionego przewinienia, jego szkodliwości dla wymiaru sprawiedliwości, stopnia zawinienia sędziego, a także celu prewencyjnego, jaki powinna spełniać kara dyscyplinarna. Mając na uwadze podniesione zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku przez wymierzenie sędziemu M. C., na podstawie art. 104 § 3 pkt 4 usp kary dyscyplinarnej pozbawienia prawa do stanu spoczynku

wraz z prawem do uposażenia. Złożonym wnioskiem ewentualnym skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu — Sądowi Dyscyplinarnemu w [...] do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu odwołania skarżący podniósł, że naruszenie przepisów art. 442 § 3 kpk przez Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...] nastąpiło poprzez odstąpienie od weryfikacji wyjaśnień obwinionego sędziego dotyczących czasu i ilości spożytego alkoholu w dniu 19 marca 2016 roku. Skarżący podniósł, że „Sąd pierwszej instancji zobligowany był do przeprowadzenia postępowania dowodowego umożliwiającego weryfikację wyjaśnień sędziego M. C. dotyczących ilości spożytego alkoholu, a także czasu jego spożycia, w szczególności tego na jak długo przez prowadzeniem samochodu pił alkohol i czy w związku z tym miał świadomość stanu nietrzeźwości”. Skarżący wskazał także, że ustalenie czasu i ilości spożytego przez sędziego M. C. alkoholu w dniu 19 marca 2016 roku na podstawie wyjaśnień obwinionego oraz zeznań funkcjonariuszy, nie należy traktować jako dowodu przesądzającego o czasie i ilości spożytego alkoholu, podnosząc jednocześnie, że takim dowodem może być przede wszystkim dowód z opinii biegłego sądowego toksykologa.

W odwołaniu, skarżący, zarzucił także błąd w ustaleniach faktycznych w zakresie strony podmiotowej czynu, tj. stopnia zawinienia sprawcy, związanego ze świadomością znajdowania się w stanie nietrzeźwości w chwili kierowania pojazdem. Błąd ten, zdaniem skarżącego, przyjął postać błędu dowolności w zakresie wnioskowania z zeznań świadków — funkcjonariuszy policji oraz bezkrytycznego dania wiary wyjaśnieniom oskarżonego. Powołując się na dane z kalkulatora spalania alkoholu oraz wiedzę ogólną, skarżący podnosi, że wyjaśnienia oskarżonego co do ilości i czasu spożytego alkoholu należy uznać za niewiarygodne.

W odniesieniu do zarzutu rażącej niewspółmierności kary skarżący podnosi, że „popołnienie przewinienia dyscyplinarnego odpowiadającego opisem znamionom umyślnego czynu zabronionego jest właśnie najcięższym przewinieniem dyscyplinarnym jakiego może dopuścić się sędzia. Tak więc jedyną karą, jaka może zostać w sprawie zastosowana jest kara pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia”. Skarżący podkreśla także, że

w zachowaniu obwinionego brak jest szczególnej okoliczności, która dawałaby podstawę do złagodzenia surowości oceny zachowania sędziego M. C., a znajdowanie się pod znacznym, zdaniem skarżącego, wpływem alkoholu (0,39 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, 0,59 promila alkoholu we krwi), świadczy o tym, że obwiniony spożywał alkohol w niedługim czasie przed kontrolą drogową, a zatem musiał zdawać sobie sprawę ze stanu nietrzeźwości w chwili kierowania samochodem.

Sąd Najwyższy — Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie Ministra Sprawiedliwości od wyroku Sądu Apelacyjnego — Sądu Dyscyplinarnego w [...] nie jest, zdaniem Sądu Najwyższego — Sądu Dyscyplinarnego, co do zasady pozbawione uzasadnienia, w zakresie rażącej niewspółmierności kary. Biorąc pod uwagę przypisany obwinionemu czyn należy stwierdzić, że kara zawieszenia podwyższenia uposażenia na okres trzech lat jest rażąco łagodna, z uwagi na ciężar gatunkowy popełnionego przewinienia oraz skutki jakie zachowanie obwinionego wywołuje dla szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości.

W pierwszej kolejności wymaga podkreślenia, że zasadnie Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...] przyjął, że wina obwinionego oraz uchybienie godności sędziego z art. 104 § 2 usp nie mogą budzić wątpliwości. W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego bezspornie ustalono, że obwiniony w dniu 19 marca 2016 roku samochodem osobowym marki H. swoim zachowaniem wypełnił znamiona czynu zabronionego określonego w przepisie art. 178 a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku — *Kodeks karny* (obecnie tekst jednolity: Dz.U z 2018 poz. 1600, z późn. zm. — dalej „kk”). Zostało to potwierdzone także wyrokiem Sądu Rejonowego w L. w sprawie o sygn. akt II K [...], w której to warunkowo umorzono postępowanie przeciwko M. C. o czyn z art. 178 a § 1 kk. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2005 roku, zgodnie z którym „jedną z przesłanek warunkowego umorzenia postępowania karnego - zgodnie

z art. 66 § 1 k.k. - jest wymóg, aby okoliczności popełnienia czynu nie budziły wątpliwości. Nie może być zatem wątpliwości ani co do tego, że oskarżony wypełnił wszystkie znamiona zarzucanego mu czynu wymienione w konkretnym przepisie, zawierającym opis danego przestępstwa, jak i że spełnione zostały warunki odpowiedzialności konieczne do uznania kogoś za sprawcę przestępstwa ujęte w części ogólnej Kodeksu karnego, np. że sprawca nie działał w warunkach kontratypu.” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2005 roku, sygn. akt V KK 435/04, LEX nr 147241).

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego bezspornie zostało wykazane, że obwiniony sędzia w stanie spoczynku M. C., kierował w ruchu lądowym samochodem osobowym marki H. o numerze rejestracyjnym [...], w dniu 19 marca 2016 roku w Ż., woj. [...], w stanie nietrzeźwości, wyczerpując tym samym znamiona czynu zabronionego stypizowanego w przepisie art. 178 a § 1 kk.

Zgodzić należy się ze stanowiskiem skarżącego oraz Sądu Apelacyjnego — Sądu Dyscyplinarnego w [...], że w orzecznictwie Sądu Najwyższego — Sądu Dyscyplinarnego prezentowany jest jednolity pogląd, iż przewinienie dyscyplinarne, którego opis odpowiada ustawowym znamionom czynu zabronionego stypizowanego jako przestępstwo umyśle, należy do najcięższej kategorii przewinień służbowych sędziów. Popełnienie przez sędziego takiego czynu stanowi wyraz tak rażącego lekceważenia porządku prawnego, że niezależnie od oceny jego wcześniejszej służby z reguły powoduje utratę kwalifikacji do sprawowania urzędu sędziego i uzasadnia wymierzenie najsurowszej z kar dyscyplinarnych. Tego rodzaju przewinienie nie tylko dyskwalifikuje sędziego, od którego wymaga się nieskazitelnego charakteru, ale także podważa zaufanie obywateli do wymiaru sprawiedliwości (por. wyrok z dnia 30 września 2016 r., SNO 35/16, LEX nr 2135551; wyrok z dnia 16 czerwca 2016 r., SNO 20/16, LEX nr 2069456; wyrok z dnia 5 czerwca 2014 r., SNO 24/14, LEX nr 1480065; wyrok z dnia 31 stycznia 2013 r., SNO 56/12, LEX nr 1418815; wyrok z dnia 27 sierpnia 2007 r., SNO 47/07, LEX nr 319875).

Nadto, należy podkreślić, że orzeczenie najsurowszej kary dyscyplinarnej w stosunku do sędziego oraz sędziego w stanie spoczynku powinno nastąpić w wypadku popełnienia przez obwinionego wyjątkowo ciężkich przewinień

dyscyplinarnych, a także przewinień charakteryzujących się uporczywością w ich popełnianiu. Podobne wnioski, zasadnie, wysuwa także skarżący w odwołaniu od wyroku Sądu Apelacyjnego — Sądu Dyscyplinarnego w [...]. Słusznie zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...], że orzeczenie najsurowszej kary dyscyplinarnej w orzecznictwie Sądu Najwyższego w zakresie czynu zabronionego stypizowanego w przepisie art. 178 a § 1 kk, następowało najczęściej wówczas, gdy obwiniony sędzia spożywał alkohol, a następnie w niedługim czasie od spożycia, będąc świadomym swego stanu nietrzeźwości, decydował się prowadzić samochód. Istotą ponoszenia najsurowszej odpowiedzialności dyscyplinarnej jest poza ciężarem gatunkowym popełnionego przewinienia także całokształt okoliczności podmiotowych, w tym w szczególności stopień winy.

Na uwagę, z punktu widzenia wymiaru kary, zasługuje także fakt, że zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu oraz we krwi obwinionego, była bliska dolnej granicy stanu nietrzeźwości, którą ustawodawca określił w przepisie art. 115 § 16 kk. Zgodnie z tym przepisem, stan nietrzeźwości w rozumieniu tego kodeksu zachodzi, gdy: 1) zawartość alkoholu we krwi przekracza 0,5 promila albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość lub 2) zawartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza przekracza 0,25 mg albo prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość. Wobec obwinionego wykonano badania, które pozwoliły na wykorzystanie do oceny stanu nietrzeźwości tych dwóch kryteriów. Wykonane urządzeniem Alco-Sensor badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu wskazywały kolejno wyniki: 0,39 mg/l, 0,29 mg/l, 0,30 mg/l, zaś w badanej próbce krwi stwierdzono zawartość 0,59 promila alkoholu etylowego. Z zeznań świadków — funkcjonariuszy policji wynika, że rezultat badania był dla obwinionego zaskoczeniem. Nie usprawiedliwia to, co należy podkreślić, naganne postępowania sędziego w stanie spoczynku M. C., jednak winno mieć wpływ na wymiar kary. Zgodzić należy się z Sądem Apelacyjnym — Sądem Dyscyplinarnym w [...], że nie ma podstaw, aby nie dać wiary wyjaśnieniom obwinionego w tym zakresie, które były konsekwentne, spójne i logiczne, a także korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

W odniesieniu do zarzutu podnoszonego przez skarżącego w pierwszej kolejności, a to zarzutu naruszenia przez Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny

w [...] prawa procesowego mającego wpływ na treść rozstrzygnięcia to jest przepisu art. 442 § 3 kpk, należy stwierdzić, że zarzut ten nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z treścią powoływanego przepisu zapatrywania prawne i wskazania sądu odwoławczego co do dalszego postępowania są wiążące dla sądu, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania. W realiach niniejszej sprawy Sąd Najwyższy — Sąd Dyscyplinarny w orzeczeniu kasatoryjnym przekazującym sprawę do ponownego rozpoznania stwierdził, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy „wydaje się konieczna weryfikacja wyjaśnień obwinionego” w zakresie ilości i czasu spożycia alkoholu, wskazując, że może zostać to dokonanie na przykład przez biegłego toksykologa. Uznać należy, że nie było to kateryczne stwierdzenie — zalecenie przekazane sądowi ponownie rozpatrującemu sprawę. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...] ponownie przystąpił do przesłuchania obwinionego, który podkreślał, że po zdarzeniu zaopatrzył się w alkomat/alkotest celem weryfikacji czasu spalania alkoholu. Wyniki, po konsultacjach przeprowadzonych przez obwinionego z lekarzami, wskazały na obniżony metabolizm. Jak zasadnie podnosi się w doktrynie „Wskazania sądu odwoławczego to wskazówki o charakterze metodycznym i polecenia co do sposobu, w jaki należy przeprowadzić postępowanie, tak by finalnym jego efektem był wyrok będący rezultatem prawidłowego i wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy. Nie są wiążące te wskazania, które dotyczą oceny poszczególnych dowodów, w tym wyrażone poglądy co do motywów działania sprawcy (J. Matras, [w:] K. Dudka (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, WK 2018). Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...] wykonał polecenie Sądu Najwyższego w postaci weryfikacji wyjaśnień obwinionego, które zdaniem niniejszego składu orzekającego nie miało charakteru stanowczego, wprost wyrażonego w zaleceniach do sądu I instancji, stwierdzając, że taka weryfikacja „wydaje się konieczna”. Stan faktyczny ustalony w sprawie nie budzi wątpliwości i pozostaje bezsporny.

Nieuzasadniony jest zarzut skarżącego w zakresie błędu w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...], w którym skarżący podnosi, że Sąd ustalając czas i ilość spożytego przez obwinionego alkoholu opiera się na zeznaniach funkcjonariuszy. W tym zakresie

Sąd Apelacyjny poczynił jedynie, zasadne zdaniem Sądu Najwyższego — Sądu Dyscyplinarnego, ustalenia faktyczne, wynikające z zeznań świadków, tj. funkcjonariuszy policji dokonujących zatrzymania pojazdu kierowanego przez sędziego M. C., stwierdzając, że zgodnie twierdzili oni, że „zachowanie obwinionego w żaden sposób nie wskazywało, że jest on pod wpływem alkoholu, a pozytywny wynik badania był dla obwinionego zaskoczeniem”. W odniesieniu zaś do wyjaśnień złożonych przez obwinionego w toku postępowania, nie ma, zdaniem Sądu Najwyższego podstaw, aby odmówić im wiary, bowiem sędzia M. C. w żadnym momencie postępowania nie kwestionował popełnienia zarzucanego mu czynu zabronionego.

Sąd wymierzając obwinionemu karę, obowiązany jest wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności podmiotowe i przedmiotowe, które wpływają na jej wymiar, tak obciążające jak i łagodzące. Biorąc pod uwagę te przesłanki należy potwierdzić, co było już przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego, że w odniesieniu do sędziego, ze względu na jego wiedzę, doświadczenie oraz inne cechy, które winny być nierozzerwalnie związane z jego statusem, nie ma zastosowania standard tzw. przeciętnego obywatela (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2016 roku, sygn. akt SNO 73/15, LEX nr 2151442; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 roku, sygn. akt SNO 70/15, LEX nr 1941904). Nie zmienia to jednak faktu, że kara wymierzona obwinionemu musi spełniać kryteria proporcjonalności zachodzącej pomiędzy popełnionym uchybieniem dyscyplinarnym, a nałożoną na niego dolegliwością. Należy podkreślić, że kara wymierzona za przewinienie dyscyplinarne musi spełniać ponadto funkcję ochronną, którą można określić jako ochronę wymiaru sprawiedliwości w aspekcie podmiotowym oraz przedmiotowym. W aspekcie podmiotowym odnosi się ona do dobrego imienia sędziów, zaś w przedmiotowym sprowadza się do ochrony prawidłowego funkcjonowania, w tym zachowania dobrego imienia wymiaru sprawiedliwości w społeczeństwie.

W realiach rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, że obwiniony w dniu 19 marca 2016 roku, bezspornie dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego, za które powinien ponieść odpowiedzialność dyscyplinarną z uwagi na uchybienie swoim zachowaniem godności sędziego. Bez wątplenia popełniony przez

obwinionego czyn należy do kategorii najcięższych przewinień dyscyplinarnych, z uwagi na to, iż wypełnia znamiona umyślnego czynu zabronionego. Nie ulega także wątpliwości, że czyn popełniony przez obwinionego pociąga za sobą szkodę dla szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości. Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...] przy wymierzaniu kary dużą wagę przyznał okolicznościom łagodzącym, wśród których wskazał na nieznaczny stopień nietrzeźwości obwinionego, jego zachowanie podczas kontroli i późniejszych czynności wykonywanych przez funkcjonariuszy policji, a także nienaganny przebieg ponad 33-letniej służby obwinionego. Biorąc pod uwagę te okoliczności Sąd Dyscyplinarny — Sąd Apelacyjny w [...] wymierzył obwinionemu karę zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3 usp na okres 3 lat.

Zdaniem Sądu Najwyższego — Sądu Dyscyplinarnego, zasadnie skarżący podnosi w odwołaniu, że wymierzona przez Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...] kara jest rażąco łagodna. Nie podziela jednak, Sąd Najwyższy — Sąd Dyscyplinarny, poglądu skarżącego, że „jedyną karą dyscyplinarną, która powinna być wymierzona za popełnione przewinienie, jest kara eliminacyjna, w wypadku sędziego w stanie spoczynku — kara wymieniona w art. 104 § 3 pkt 4 usp pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia”. Sąd Najwyższy — Sąd Dyscyplinarny podziela pogląd wyrażony przez inny skład tegoż Sądu, że „istotą rozstrzygania o karze w postępowaniu dyscyplinarnym jest wszak nie nieokreślone bliżej jej stopniowanie, ale, przy uwzględnieniu przewidzianego prawem katalogu kar, wymierzenie kary sprawiedliwej, odpowiadającej wadze przewinienia i stopniowi winy sprawcy, spełniającej cele w zakresie prewencji indywidualnej, jak i szerszego oddziaływania” (wyrok Sądu Najwyższego — Sądu Dyscyplinarnego z dnia 7 grudnia 2017 roku, sygn. akt SNO 42/17, LEX nr 2408338).

Sumując powyższe rozważania należy podzielić stanowisko skarżącego, że wymierzona obwinionemu M.C. kara jest zbyt łagodna w stosunku do popełnionego przez niego czynu. Kara ta pociąga za sobą jedynie minimalne dolegliwości, które nie odpowiadają ciężarowi gatunkowemu popełnionego przez obwinionego czynu. Obwiniony nie powinien jednak zostać ukarany karą najsurowszą, tj. karą, o którą wnosi skarżący — pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do

uposażenia, bowiem mimo popełnienia czynu zabronionego na wymiar kary wpływ mają okoliczności łagodzące w postaci nieznacznego stanu nietrzeźwości, nienagannego przebiegu ponad 30-letniej służby sędziego M. C., a także zachowanie po popełnieniu czynu zabronionego.

W chwili popełnienia przez obwinionego przestępstwa, tj. w dniu 19 marca 2016 roku w katalogu kar dyscyplinarnych, określonym w przepisie art. 104 § 3 pkt 1- 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku — *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (tekst jednolity: Dz. U. z 2015, poz. 133), ujęto następujące sankcje dla sędziów w stanie spoczynku uchybiających godności sędziego: upomnienia, nagany, zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3, na okres od roku do trzech lat oraz pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia. W wyniku nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 8 grudnia 2017 roku (Dz. U. 2018, poz. 5), do katalogu kar dyscyplinarnych od dnia 3 kwietnia 2018 roku dodano obniżenie uposażenia o 5%-50% na okres od sześciu miesięcy do dwóch lat.

Przy wymiarze kary nie można pominąć przepisu art. 121 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku — o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z dnia 2 stycznia 2018 r.), który wprowadził do katalogu kar dyscyplinarnych karę obniżenia uposażenia o 5-50% od sześciu miesięcy do dwóch lat, zgodnie z którym do czynów popełnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, o ile przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nie upłynął termin do wniesienia kasacji.

Z uwagi na charakter popełnionego przez obwinionego przewinienia dyscyplinarnego, a to przestępstwa umyślnego, adekwatną w stosunku do sędziego karą jest kara złożenia sędziego z urzędu. W realiach niniejszej sprawy, nie można pominąć okoliczności, które przemawiają za wymierzeniem innej kary, spełniającej kryteria adekwatności. Oczywiście, istnieje konieczność wskazania, że w zasadzie każde przestępstwo umyślne jest przesłanką do rozważenia *ab initio* kary złożenia sędziego z urzędu, jednak należy zawsze uwzględnić okoliczności konkretnego stanu faktycznego. W przedmiotowej sprawie nie można pominąć faktu, że obwiniony nie wydaje już wyroków, jest sędzią w stanie spoczynku. Jest to, przy

uwzględnieniu wszystkich okoliczności, jedna z tych przesłanek, które zdaniem Sądu Najwyższego, winny być brane pod uwagę przy rozpatrywaniu niniejszego stanu faktycznego, w kontekście wymierzenia kary. Należy także nadmienić, że w przedmiotowym stanie faktycznym kara obniżenia uposażenia stanowi względem sędziego w stanie spoczynku niejako alternatywę, wobec kary wydalenia z zawodu, która orzekana jest za najcięższe przewinienia dyscyplinarne. Ocena, co do wyboru kary za przewinienie dyscyplinarne w odniesieniu do sędziego w stanie spoczynku winna być dokonana przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności faktycznych, w tym także okoliczności związanych z tym, że sędzia w stanie spoczynku nie wykonuje już zawodu, a przez to nie wydaje wyroków.

Wymierzając karę obwinionemu, Sąd Najwyższy miał także na uwadze przepis art. 4 § 1 kk w zw. z art. 128 usp, zgodnie z którym jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy. Obowiązek odpowiedniego stosowania przepisów ogólnych kodeksu karnego w postępowaniu dyscyplinarnym nakłada przepis art. 128 usp, zgodnie z którym w sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz części ogólnej Kodeksu karnego, z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru postępowania dyscyplinarnego. Można jedynie niejako marginalnie ponownie wskazać, że w niniejszym postępowaniu Sąd Najwyższy — Sąd Dyscyplinarny, z uwagi na charakter popełnionego czynu, miał do wyboru alternatywnie karę obniżenia uposażenia lub karę pozbawienia stanu spoczynku, jako kary spełniające kryterium adekwatności względem sędziego w stanie spoczynku popełniającego przewinienie dyscyplinarne tego rodzaju. Z uwagi na powyższe oraz ze względu na treść przepisu art. 121 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku — o Sądzie Najwyższym, odwołanie się także w przedmiotowym stanie faktycznym do przepisu art. 4 § 1 kk znajduje także uzasadnienie, co podkreśla słuszność wymierzonej obwinionemu kary dyscyplinarnej. Biorąc pod uwagę przepisy obowiązujące w chwili popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jedyną możliwą do wymierzenia karą za popełniony delikt mogła być kara pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia. Z uwagi na nowe

brzmienie przepisu zawierającego katalog kar dyscyplinarnych wymierzanych wobec sędziów w stanie spoczynku, obecnie Sąd może odwołać się także do kary dotkliwej, adekwatnej do popełnionego przez obwinionego przewinienia, tj. kary obniżenia uposażenia.

Wobec powyższego, Sąd wymierzył obwinionemu karę obniżenia uposażenia o 50% na okres dwóch lat. Sąd zdecydował się na obniżenie uposażenia na maksymalny przewidziany przez ustawodawcę okres, z uwagi na ciężar gatunkowy popełnionego przez obwinionego czynu. Wymierzając obwinionemu karę dyscyplinarną, Sąd Najwyższy — Sąd Dyscyplinarny wziął także pod uwagę okoliczności łagodzące, wśród których wskazać należy przede wszystkim nienaganną ponad 33-letnią służbę obwinionego sędziego. Nadto, wymaga podkreślenia, że zgodnie ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, od spożycia przez obwinionego alkoholu upłynął znaczny czas z punktu widzenia dziennej aktywności człowieka. Jak wykazano w toku postępowania, obwiniony spożył alkohol do obiadu (wcześnie godziny popołudniowe), zaś pojazdem kierował już po zmierzchu, w godzinach wieczornych. Biorąc pod uwagę te okoliczności Sąd Najwyższy — Sąd Dyscyplinarny zdecydował się na zrezygnowanie z kary pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia, wymierzając obwinionemu karę dyscyplinarną obniżenia uposażenia o 50% na okres dwóch lat. Z punktu widzenia kategorii kar dyscyplinarnych, orzeczona przez Sąd Najwyższy — Sąd Dyscyplinarny sankcja jest znacznie surowsza i odczuwalna dla sędziego w stanie spoczynku od kary zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3 usp na okres trzech lat, którą wymierzył Sąd Apelacyjny — Sąd Dyscyplinarny w [...]. Niewątpliwie kara dyscyplinarna obniżenia uposażenia o 50% na okres dwóch lat spełnia, w niniejszym stanie faktycznym, kryterium proporcjonalności względem rodzaju i rozmiaru przewinienia dyscyplinarnego. Orzeczenie wskazanej kary jest także istotne z punktu widzenia jej społecznego oddziaływania, bowiem wymierzona kara powinna być postrzegana jako kara sprawiedliwa, odpowiadająca popełnionemu przez sprawcę przewinieniu dyscyplinarnemu oraz stopniowi winy.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy — Sąd Dyscyplinarny na podstawie art. 438 pkt 4 kpk w zw. z art. 128 usp orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 133 usp.

aw